

Slobodan Vladošić

MI, IZBRISANI

VIDEO-IGRA

■ Laguna ■

Copyright © 2013, Slobodan Vladušić
Copyright © ovog izdanja 2013, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

*Tanji Vladušić Rudić
Jovanu Vladušiću*

*A ko će sprečiti odlazak onih koji su lepi?*¹

*Kazniti dakle, brata Đordana blago i bez prolivanja krvi.*²

*Stari su Grci imali jedan poštovanja dostojan običaj:
onima koji su izgoreli, koje su progutali vulkanski krateri
koje je zatrpala lava, onima koje su rastrgle divlje zveri ili
proždrali morski psi, onima koje su razneli lešinari u pustinji,
gradili su u njihovoj otadžbini takozvane kenotafe, prazne grobnice
jer telo je vatra, voda ili zemlja, a duša alfa i omega, njoj treba podići
svetilište.*³

¹ Rilke, *Devinske elegije*.

² Iz presude Đordanu Brunu, optuženom za jeres i spaljenom u Veneciji 1600. godine.

³ Danilo Kiš, *Grobnica za Borisa Davidoviča*.

1

Kada podigneš slušalicu, više nije važno da li je poziv bio upućen tebi.

Veza se prekinula. Držao sam u ruci mobilni telefon, gledao sam ga kao da ga prvi put vidim, ništa mi nije bilo jasno. Setio sam se samo te rečenice koju sam pročitao u jednom romanu, nastalom u vreme kada mobilni telefoni još nisu postojali.

Odložio sam na šank mobilni i Van Linden⁴ je nastavio da priča. Vidim sebe kako mu klimam glavom, ali više ne razumem ništa od onoga što mi govori.

Taj glas, preko telefona, rekao mi je samo jednu reč – klizalište.

Možda je to bila greška. Možda šala. Ili me neko poznaje veoma dobro.

Nikada ranije taj glas nisam čuo.

Svet oko mene ostao je u vremenu pre poziva. Ništa se nije prekinulo, sve se rutinski nastavljalo.

⁴ Van Linden, DLC 1.1.

Šankerica pravi neki koktel. Kreolka je. Ima crnu žbunastu kosu i belu košulju, kakvu nose svi zaposleni u restoranu *Delfin*. Na staklenim policama iza njenih leđa nalaze se šarena pića u flašama neobičnih oblika. Više liče na parfeme nego na alkohol. Međutim, svetlost neonki, postavljenih ispod stakla, kao da flašama oduzima tople boje i zamenjuje ih hladnim mesečevim sjajem. Na šanku, odmah do mog lakta, nalazi se nezapaljena cigareta zaglavljena u prorez na pepeljari. Pored pepeljare su naočare, lenonke. Umesto na Lenona,⁵ mene te naočare podsećaju na Valtera Benjamina, koga sam tada čitao. Nosio ih je nekoliko decenija pre Lenona.

Van Linden je nastavio da drobi svoju priču, kao da usitnjava pare za kafomat. Do svesti su mi dolazile samo ključne reči: audi, vozač, autoput, policija...

Lebdele su na površini priče kao ostaci nekog broda, koji će zajedno sa leševima uskoro lagano da potone.

Kelnerica na šank stavlja čašu džindžer martinija.

Van Linden ne prekida priču.

Valjda sam ja naručio taj koktel, pre poziva.

Dok Van Linden priča, ja gledam u naočare i nezapaljenu cigaretu koja nas deli. Već dugo smo u *Delfinu* samo Van Linden i ja. Kelnerica još nije sklonila naočare i cigaretu, kao da čeka da se neko vrati. Kao da taj neko još uvek živi u njenom sećanju, iako ga nije bilo među nama.

Bočno od šanka nalaze se časovnici. Kazaljke su odavde jedva vidljive, ali vreme teče i kada ga niko ne vidi: u Pekingju je sada dva sata iza ponoći; u Delhiju, pola sata do ponoći. U Van Lindenovom Berlinu, odakle je doputovao

⁵ Džon Lenon, DLC 1.2.

pre dva dana, dvadeset je časova. U Londonu devetnaest; u Njujorku je podne prošlo pre šezdeset minuta; u Los Anđelesu, u koji će van Linden otputovati sutra, do podneva nedostaje još sto dvadeset minuta.

Ovde, u Tokiju, tri sata je posle ponoći.

Tek da nešto kažem, pitam Van Lindena gde se dogodila ta njegova priča? Odgovara: *nowhere*. To je bio naziv za prostor između gradova čija vremena kucaju u *Delfinu*.

U restoran se tada ušetala devojka koja je sebe prozvala Ketii Peri,⁶ iako sa pravom Ketii Peri nije imala nikakve veze. Bila je pokretni katalog: plava sočiva, veštačke trepavice, punjene usne, punjene grudi, bronzana koža, mini suknja, francuski manikir, dve ruke, isto toliko nogu, tri prstena, lančić na nožnom zglobu.

Tok, tok, tok. Zvuk njenih štikli podsećao je na kucanje.

Ali nije bilo potrebno da joj se bilo šta otvori. Sve je već bili otvoreno.

Govori mi: „Moram nešto da vam ispričam.“ To je rekla na srpskom jeziku i tako je sve počelo, jer ni Van Linden, ni šankERICA nisu znali taj polumrtvi jezik. Ketii ih nije ni pogledala.

Pitala me je da li znam neko drugo mesto, gde nema ljudi?

Odveo sam je u salu za bilijar.

Van Linden mi je doviknuo, na engleskom, da budem pažljiv.

Jedino osvetljenje u toj mračnoj prostoriji bila je lampa postavljena iznad bilijarskog stola. Kugle su bile raspršene. Kao da je neka partija započeta, a onda prekinuta.

⁶ Ketii Peri, DLC 1.3.

Među kuglama nije bilo samo one bele, koja u bilijaru izaziva veliki prasak.

„O čemu se radi?“ , pitao sam Keti.

Ličila mi je, ne znam ni sam zašto, na prazan frižider. Neko vreme je ćutala, a onda je počela da se topi. Iz nje tada počinje da curi priča.

I Keti priča, kao da nabraja koga je videla ili šta je kupila: bio je to jedan *party* u Los Anđelesu, preko dve stotine ljudi, mnogo poznatog sveta, bila je ponosna što je pozvana, lepo se osećala, nije puno popila, prišao joj je jedan lep mladić, mislila je da hoće da spava sa njom, svi to hoće, nije dobro mislila, kazao joj je: *došao sam da ti kažem da ću ti ubiti dečka*, nasmešio se, imao je lep osmeh, bio je đavolski lep taj mladić i taj njegov osmeh, okrenuo se i otišao.

A onda je začutala.

I ja sam ćutao. Meni je sve to ličilo na neku scenu iz romana Breta Istona Elisa,⁷ gde su imenice brendovi, a glagoli ljudi. Gledao sam njene hladne, plave oči i njena plava sočiva, gledao sam njene suve, sušne obraze, koje suze kao da nikada nisu okvasile.

Pitao sam je onda za ime tog mladića, mada sam znao da niko nije toliko lud da preti ubistvom i predstavi se. Keti mi je odgovorila da je i ona pitala mladića za ime. I on joj je kazao kako se zove.

„Pa kako se zove?“

„Anđelo Frojnd“, odgovorila je.

Angelo Freund, pomislio sam.

Postavio sam joj još nekoliko pitanja o Frojndu, ali nije znala ništa više da mi kaže.

⁷ Bret Iston Elis, DLC 1.4.

Na kraju mi je pružila posetnicu. Rekla je da je sada sve u mojim rukama. Njena sreća i njena budućnost. Jer njen dečko je sve što ima na ovom svetu.

Onda je izašla.

Gledao sam još neko vreme u bilijarski sto jer nisam želeo da izađemo iz *Delfina* zajedno. Mislio sam: da se bela kugla nalazi na stolu, raspršene kugle bi se pretvorile u sistem. Vešt majstor bi sve te kugle smestio u rupe. Eto čemu služi ta bela, mesečeva kugla.

Setio sam se onda telefonskog poziva. Broj sa kojeg sam pozvan bio mi je nepoznat. I glas mi je bio nepoznat. Kao da je neko došao, raspršio trougao od kugli, a onda otišao. Ali svako ko jednom ode, mora jednom i da se vrati. Makar kao duh.

Nisam imao više šta da tražim u *Delfinu*.

Grad je izgledao kao katalog neonskih boja: kobaltno-plava, akvarmarinplava, skerletnocrvena, amarantcrvena, boja bivolje kože, boja breskve, boja tikve, boja lososa, boja pšenice... I dok hodam pločnikom po kojem se prelivaju boje kao u jezeru, u susret mi dolazi jedna zgodna zgrada od stakla, čiji su parni spratovi osvetljeni nijansama plave, a neparni nijansama žute. A odmah iza nje pojavljuje se staklena građevina koja svetli prigušenom svetlošću starog zlata, kao džinovski lampion.

Boje, boje, boje.

Sve te zgrade naobičnih oblika ličile su mi na uveličane bočice parfema.

The streets will be crowded, the neon lights will be overwhelming, and you never know what you might discover on your own. To ne kažem ja, već Bet Rajber,⁸ u

⁸ Bet Rajber, američka književnica, putopisačica, reklamna agitatorka.

Fromovom vodiču za Tokio, koji sam jedom čitao, dok sam maštao da dođem ovamo.

Ljudi koji mi dolaze u susret uvek su visoki, lepi, mladi i nasmejani. Nimalo ih ne zabrinjava to što će samo trenutak kasnije nestati iza mojih leđa, zauvek.

Ljubav, pomislio sam, sećajući se Ketii Peri i njenog mladića. Ako je verovati piscu ovdašnjem, Murakamiju Harukiju,⁹ negde u skromnim restoranima još uvek je moguće da običan, bezbojan mladić upozna običnu, bezbojnu devojkicu. To ljudi onda zovu *istinskom ljubavlju*. Seks dolazi posle – izvan priče. A kada se seks, međutim, pojavi unutar korica, to se onda zove *potraga za istinskom ljubavlju*. Kada te korice nisu korice knjige, već turističkog vodiča, to onda više nije *potraga za istinskom ljubavlju*, već postaje *bogata turistička ponuda*. Ili: *whether it's jazz, reggae, gay bars, sex shows, dance klubs, mania or madness, you're searching for, Tokyo has them all*. (Bet Rajber, ponovo.)

Jedino invalida nema na ulicama Tokija. Niti ih iko tu želi, niti ih iko traži. To me vraća nazad u Lisabon, na kraj Evrope, gde sam video jednog slepog mladića, svečano obučenog, kako nesigurno korača ulicom uz pomoć štapa. Njegov otac nervozno, ali sa ljubavlju poskakuje oko njega. Verovatno je to bio prvi put kako njegov slepi sin, sa štapom, izlazi na ulicu.

Zašto ne mogu da ga zaboravim?

A onda sam se zaustavio.

Ništa od svega ovoga ne postoji u takozvanoj *realnosti*.

Postoji samo program koji se zove *Metropolis*. Možda je dobio ime po onom slavnom filmu Frica Langa,¹⁰ koji

⁹ Haruki Murakami, DLC 3.1.

¹⁰ Fric Lang, DLC 1.5.

je inspiraciju za film dobio kada je sa broda prvi put video svetlosti Njujorka.

Pa ipak, 99 % stanovnika *Metropolisa*, ili *netizena*, kako ih još zovu, za taj film nije nikada ni čulo. Oni su razasuti po ovom virtuelnom prostoru kao konfete posle praznika. Vetar ih pomera levo-desno, kao bačene najlon kese.

Tokio, u kojem se sada nalazim, samo je jedna tačka u mreži megalopolisa koji u *Metropolisu* čine svet. A ja sam samo jedna takva mala najlon kesa.

Sve što se nalazilo oko mene postalo mi je, odjednom, potpuno besmisleno.

Jedna stvar nije bila besmislena: Anđelo Frojnd. Da je taj mladić imao neko drugo ime, možda me sve to nimalo ne bi plašilo. Međutim, to ime sam već jednom video. Ali ne ovde u *Metropolisu*.

Oko mene su prolazili ljudi. Razmišljao sam: kako *to* misli da učini? U *Metropolisu* ne postoji naredba KILL. U *Metropolisu* ne možete nikoga da ubijete. Jedino što je moguće u *Metropolisu* jeste da nekoga potrošite.

Video sam onda kako mi u susret dolazi jedna devojka koja je ličila na Lizbet Salander,¹¹ junakinju trilogije *Milenijum*.¹²

Pre nego što je prošla pored mene, odjavio sam se iz programa.

Log off.

¹¹ Lizbet Salander, DLC 3.2.

¹² *Milenijum*, trilogija na švedskom jeziku, najprodavaniji proizvod švedske izdavačke industrije od njenog nastanka.